

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 55672-05-17

1 12 נובמבר 2021
2

לפני:

כב' השופטת אופירה דגן-טוכמכר

נציג ציבור (עובדים) מר אהרון קונפורטי

נציג ציבור (מעסיקים) מר יהודה פינקלשטיין

א.י. אס. די. אס. אינטרנשיונל סיקיוריטי אנד דיפנס
סי
ע"י ב"כ: עו"ד ל. אפלבלט

התובעת

-

המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ: עו"ד ה. דמרי

הנתבע

3
4

פסק דין

5
6
7
8
9

עניינה של תביעה זו הוא בהחלטת הנתבע כי עובד התובעת איננו תושב ישראל החל
מיום 11.9.2009, ובקשת התובעת לקבלת החזר דמי הביטוח ודמי ביטוח הבריאות
ששולמו עבורו.

10

העובדות

- 11 1. התובעת היא חברה רשומה במדינת ישראל העוסקת במתן פתרונות ופיתוח
- 12 מערכות ביטחון והגנה בישראל ובחו"ל, אשר העסיקה את מר ראובן רוס (להלן:
- 13 "העובד") בין השנים 1999-2015. העובד הועסק תחילה בסניף של התובעת
- 14 בארגנטינה ולאחר מכן במקסיקו.
- 15 2. במשך תקופת עבודתו שילמה התובעת עבור העובד דמי ביטוח לאומי ודמי
- 16 ביטוח בריאות ממלכתי.
- 17 3. בשנת 2015 הגיש העובד לנתבע, באמצעות רו"ח מטעם התובעת שאלון לקביעת
- 18 תושבות לשוהה בחו"ל.
- 19 4. ביום 13.10.2015 ניתנה תשובת הנתבע לפיה מעמדו של העובד כתושב נשלל
- 20 ממנו, רטרואקטיבית לחודש דצמבר 2004.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 55672-05-17

5. התובעת פנתה לנתבע בדרישה להחזר כספי של תשלומי הביטוח (דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות ממלכתי) החל מחודש ינואר 2005 ועד לחודש נובמבר 2015.
6. לאחר פניות חוזרות מצד התובעת, בחודש דצמבר 2016 נערכה בדיקה בעניינו של העובד והוחלט על ידי הנתבע כי מעמדו כתושב נפסק בשנת 2009 ולא בשנת 2004. אשר על כן הושבו דמי הביטוח לתקופה שמשנת 2009 ואילך. דמי ביטוח הבריאות לא הושבו שכן לטענת הנתבע לכל אורך השנים ועד סוף שנת 2014 העובד היה מבוטח בביטוח בריאות ולפיכך איננו זכאי להחזר דמי הבריאות.
7. ביום 4.2.2018 נערך דיון בפני כב' השופטת מאירי (כתוארה דאז), במסגרתו נקבעה הפלוגתא הבאה: "האם זכאית התובעת להחזר דמי ביטוח וזאת החל מ 2004 עד 2009 ודמי בריאות (חלק מעסיק בלבד) וזאת החל משנת 2004 עד 2015". עוד צוין "ככל שטוענת התובעת לזכאות (כעולה מהנטען בפניי) לחלק העובד, מששולם בנטו כנטען- על העובד להיות תובע בהליך".

14

15

תמצית טענות הצדדים:

8. לטענת התובעת על הנתבע להחזיר לה את התשלומים ששולמו לו ביתר בגין דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות במלואם בסך 265,957 ₪, החל מיום 1.1.2005 ועד ליום 1.9.2015, בניכוי הסכום ששולם עד כה (88,996 ₪) ובסך הכל סך של 176,961 ₪ בצירוף הצמדה וריבית כחוק ממועד הגשת התביעה ועד לתשלום המלא בפועל.
9. לטענתה לא נמסרה לה הודעה על מועד ביטול מעמדו של מר רום כתושב, למרות שלפי מכתב ביטול התושבות, היא היתה פטורה מביצוע תשלומי הביטוח עבור מר רום כבר מחודש דצמבר 2004. בכך הפר הנתבע את סעיף 362(ד) לחוק הביטוח הלאומי, לפיו היה עליו להודיע לתובעת על זכאותה לקבלת החזר תשלומי הביטוח ששולמו ביתר.
10. עוד לטענתה לא יתכן שהנתבע ישנה את מועד התושבות של אזרח חדשות לבקרים לפי ראיות עיניו או לפי "כדאיות העסקה". לטענתה, הנתבע החליט באופן שרירותי להודיע על ביטול התושבות למפרע כ-11 שנים לאחר ביטול התושבות, תוך שהוא ממשיך לקבל תשלומי ביטוח. לאחר שנדרש להשיב את שקיבל שלא כדין שינה את המועד בכדי להימנע מהשבת התשלומים.

30

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 55672-05-17

11. לטענת התובעת בהתאם לסעיף 76 לחוק הביטוח הלאומי, לא ניתן להאריך את ביטוחו של העובד המועסק בחו"ל ע"י מעסיק ישראלי מעבר ל 5 שנים, אלא אם כן פעל המעסיק כנדרש לאחר חלוף זמן זה, קרי ביטוח של עבודה בחו"ל לא מוארך באופן "אוטומטי" אצל הנתבע, אלא רק לאחר קבלת היתר מפורש. אין מחלוקת כי העובד לא גר בישראל משנת 1999. לא נטען בשום שלב שהתובעת ביקשה היתר כלשהו להמשך העסקתו של העובד בחו"ל והמשך הכרתו כתושב ישראל. אף בחוזר שצורף על ידי הנתבע נאמר מפורשות שאישור מראש ל-5 השנים הראשונות של העובד בחו"ל יינתן רק לעובדים מסוימים (לרוב כאלה המועסקים בשירות הציבורי), ואין זכר לחברות פרטיות כגון התובעת. לגבי מעסיקים אחרים נאמר כי לגבי עובד בחו"ל מעבר ל 5 שנים יינתן האישור לתקופות קצובות של שנה בלבד ורק לאחר מילוי שאלוני תשובות. אישור זה, אשר ינתן רק על ידי תחום הביטוח במשרד הראשי של הנתבע, לא ניתן על ידי הנתבע או מי מטעמו.
12. לטענתה, בהתאם לחוזר, היה על הנתבע להתיר באופן מפורש לתובעת להמשיך לבטח את העובד, דבר שלא נעשה. החוק מאפשר להמשיך לבטח עובד שמועסק בחול עד 5 שנים ממועד עזיבתו את הארץ, אך לא מעבר לכך, אלא אם נתקבל היתר שניתן על ידי מחלקת תחום הביטוח במשרד הראשי של הנתבע כמפורט בחוזר שצורף על ידי הנתבע. לכן ההחלטה הראשונה של הנתבע לפיה נשללה התשובות של העובד החל מ-1.1.2005 היתה נכונה בהתאם לסעיף 76 לחוק, אף אם לכאורה לא הטיבה עם העובד, שכן הנתבע לא נתן היתר לתובעת להמשיך ביטוחו של העובד מעבר לתקופה זו. לנתבע לא היתה סמכות לשנות החלטה זו, שכן אין בנמצא היתר המאפשר את המשך ביטוחו ולמעשה הכרתו של העובד כתובע, ללא קיום התנאים שבסעיף 76(ב).
13. לטענת הנתבע בחודש 12/2014 לא הוכר העובד כתושב על ידי הנתבע, רטרואקטיבית החל מחודש 12/2004. לטענתו מדובר בהחלטה אוטומטית שהתקבלה במערכות הנתבע, ובהתאמה ביום 13.10.2016 שונתה ההחלטה וזאת לאחר בחינה נוספת מטעם הנתבע.
14. לטענתו ביום 9.12.2015 הגיש העובד לנתבע שאלון לקביעת תושבות לשוהה בחו"ל. על פי הפרטים שמולאו בשאלון החליט הנתבע כי מרכז החיים של העובד הועתק לחו"ל. העובד הצהיר כי רכש דירה בישראל בשנת 2012 והצהיר על מועד

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 55672-05-17

1 חזרה משוער לחיי קבע בישראל בחודש 3/2016. במכתב הנתבע מיום
2 16.12.2015 נמסר לעובד כי רק אם ישוב לישראל למגורי קבע ניתן יהיה לבחון
3 את תושבותו. לאור שהייתו המתמשכת של העובד בחו"ל ומשחלף מועד החזרה
4 המשוער לישראל, נדחתה בקשת העובד לראותו כתושב.
5 15. לטענתו בהתאם לסעיף 76 לחוק הביטוח הלאומי ובהתאם לחוזר הביטוח בדבר
6 האצלת סמכויות מיום 2.5.2011 המשיך הנתבע לראות בעובד כתושב בחמש
7 שנים נוספות מעבר לחמש שנות הדיווח הראשונות, וזאת עד 10 שנות ביטוח
8 מרביות שאותן רשאי הנתבע לאשר למבוטח העובד מטעם מעסיק ישראלי.
9 לאור האמור, הוחלט כי אין לראות בעובד כתושב החל מיום 11.9.2009, וזאת
10 בניגוד להחלטה קודמת מטעם הנתבע לפיה אין לראותו כתושב מחודש
11 12/2004.
12 16. אשר לטענות לעניין דמי ביטוח בריאות, טוען הנתבע כי לא הוחזרו דמי ביטוח
13 בריאות לחודשים 9/2009-12/2014 מאחר שהעובד היה מבוטח בביטוח בריאות
14 עד ליום 18.1.2015, קרי עד למועד בו נמסר לקופת חולים על ביטול התושבות.
15 17. תיק הניכויים של התובעת זוכה בהחזר דמי ביטוח לחודשים 9/2009-12/2015
16 (ניכוי מהעובד והשתתפות המעסיק) ודמי ביטוח בריאות לשנת 2015 בסך כולל
17 של 89,770 ₪ (88,996 ₪ + הפרשי הצמדה בסך 315 ₪) והתובעת אינה זכאית
18 להחזר נוסף.
19

דיון והכרעה

20
21 18. נקדים אחרית לראשית ואמר כי לאחר שבחנתי את טענות הצדדים הגענו
22 למסקנה כי דין התביעה להידחות. ונביא טעמנו להלן.
23 19. סעיף 76 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995 קובע כדלקמן:

24
25 "א) העובד בחוץ לארץ מבוטח לפי פרק זה אם הוא ומעבידו הם תושבי ישראל וחווה העבודה נקשר
26 בישראל, או אף אם חווה העבודה לא נקשר בישראל ובמקום העבודה אין ביטוח נפגעי עבודה חובה
27 לפי החוק ונמסרה הודעה על קיומו של החוזה כפי שנקבע בתקנות.
28 (ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), אם שהה העובד בחוץ לארץ, תקופה העולה על חמש שנים רצופות,
29 לא יהיה מבוטח לפי פרק זה אם לא התיר השר או מי שהשר הסמיך לכך את ביטוחו בתקופת עבודתו
30 בחוץ לארץ שלאחר חמש השנים."
31

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 55672-05-17

- 1 20. [סעיף 76](#) מלמדנו כי בחינת התושבות מתבצעת בחלוף 5 שנים מעת יציאת אדם,
2 אזרח ותושב ישראל, לחו"ל.
- 3 21. קביעת מעמדו של העובד כתושב תוך בחינת מיקום מרכז חייו נעשית על סמך
4 מסד נתונים עובדתיים המצויים בידי העובד. הנתבע, בהיותו גוף המעניק
5 ביטחון סוציאלי לכלל תושבי מדינת ישראל, אינו בודק בכל רגע נתון תושבות
6 לכל אחד ממבוטחיו ואף אינו בוחן זכאותם בכל עת להיות מבוטחים. בהתאם,
7 הנתבע בחן את עניינו של התובע, עת הגיש שאלון לקביעת תושבות, נכון למועד
8 בו הוגש, ובחינה זו נעשתה רטרואקטיבית.
- 9 22. שוכנענו כי יש לקבל את טענת הנתבע לפיה ההחלטה העולה ממכתב הנתבע
10 מיום 13.10.2015 (נספח ב' לכתב התביעה) בדבר שלילת התושבות של העובד
11 רטרואקטיבית לחודש דצמבר 2004 (קרי 5 שנים מיום תחילת העבודה בחו"ל)
12 הינה החלטה אוטומטית שהתקבלה במערכות הנתבע וכי המדובר במכתב
13 "טכני" שהוצא באותה נקודת זמן טרם נבדקו את הנסיבות להווייתו, וכך גם
14 מכתבו מיום 16.12.2015.
- 15 23. ביום 13.10.2016 שונתה ההחלטה וזאת לאחר בחינה נוספת מטעם הנתבע, אשר
16 הבהיר במסגרת הליך זה כי פעל בהתאם לחוזר הביטוח בדבר האצלת סמכויות
17 מיום 2.5.2011 אשר לשונו:
18
- 19 **"הנדון: ביטוח לפי סעיף 76 לחוק- האצלת סמכויות למנהלי תחום הביטוח והגביה**
20 **הסמכות לאשר ביטוח על פי סעיף 76 לחוק הביטוח הלאומי למי שנשלח מטעם מעביד**
21 **ישראלי לעבודה בחו"ל מעל חמש שנים, היתה עד כה בידי סמנכ"ל הביטוח והגביה**
22 **ומנהל אגף הביטוח הבריאות.**
- 23
- 24 החל ממועד מכתבנו זה, מואצלת הסמכות לאשר ביטוח על פי סעיף 76 לחוק, למנהלי
25 תחום הביטוח והגביה בסניפים כמפורט להלן:
- 26 1. הסמכות מואצלת למנהל תחום הביטוח והגביה, למ"מ מנהל תחום הביטוח
27 והגביה ולסגן מנהל תחום הביטוח והגביה בלבד.
- 28 2. הטיפול בבקשות ייעשה ע"י הסניף בו מתנהל תיק הניכויים של המעביד.
- 29 3. למעבידים הבאים אשר מבקשים אישור על פי סעיף 76 לחוק, יינת האישור
30 רציפות ומראש לתקופה של חמש שנים: משרד הביטחון (כד), משרד ראש
31 הממשלה, אל על, משרד החוק (עמ"י), התעשייה האווירית, התעשייה הצבאית,

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 55672-05-17

- 1 צים, ההסתדרות הציונית העולמית, קק"ל, משרד החינוך. במידה שיתבקש
2 אישור הארכה נוסף, יידרש אישור תחום הביטוח במשרד הראשי.
3 4. לכל מעביד אחר יינתן האישור מראש לתקופות קצובות בנות שנה, ועד לסך
4 מצטבר של חמש שנות ביטוח. במידה שיתבקש אישור הארכה נוסף, יידרש
5 אישור תחום הביטוח במשרד הראשי.
6 5. חובה לדרוש מילוי שאלוני תושבות בכל עת שנבחנת התושבות לצורך מתן
7 הארכה.
8 6. במדיה שיש למבוטח ילד/ים, יש לשלוח העתק לפקיד ענף ילדים, לצורך מיצוי
9 זכויות והמשך תשלום קצבת ילדים.
10 7. מצ"ב נוסח האישור שייחתם על ידכם..."
11
12 24. מן האמור עולה, כי בהתאם להאצלת הסמכויות המפורטת, ניתן להאריך אישור
13 ביטוח על פי סעיף 76 לחוק הביטוח הלאומי למי שנשלח מטעם מעסיק ישראלי
14 לעבודה בחו"ל מעל חמש שנים עד לתקופה מצטברת של חמש שנות ביטוח
15 נוספות, לאחריהן נדרש אישור מיוחד כמפורט בחוזר.
16 25. אנו סבורים כי אין לקבל את טענת התובעת לפיה לא ביקשה היתר להמשך
17 העסקתו של העובד בחו"ל והמשך הכרתו כתושב ישראל, שכן בעצם המשך
18 ביצוע תשלום מצידה במשך כלל התקופה גילתה דעתה לעניין זה.
19 26. יצוין כי לא נעלם מעינינו כי החוזר שהוצג הינו מיום 2.5.2011. קרי, מן האמור
20 עולה שהנתבע נסמך על הוראות החוזר שעמד בתוקף בעת שבחן את עצם
21 הזכאות להחזר דמי הביטוח, דהיינו לאחר שנשללה תושבותו של העובד.
22 27. חרף האמור אין בכך בכדי לשנות מפסיקתנו (ואף לא התרשמנו שקיים יסוד
23 להניח שחל שינוי אלא לעניין האצלת הסמכויות).
24 28. דמי הבטוח המשולמים למוסד לבטוח לאומי הינם לתכלית של קניית בטוח
25 סוציאלי, בעוד שקיים קשר מהותי בין תשלום דמי ביטוח לבין זכויותיו של
26 מבוטח לגמלאות על פי החוק, לרבות ביטוח מפני פגיעה בעבודה, ביטוח אבטלה,
27 המהווים אף חלק מתנאי עבודתו.
28 29. העובד נתפס בזמן אמת כמבוטח ושולמו בעדו דמי ביטוח. מכאן שעד לקביעת
29 הנתבע בדבר שלילת התושבות, היה העובד למעשה מבוטח הזכאי לגמלאות
30 מסוגים שונים בין אם מימש זכותו זו בין אם לאו.
31 30. עוד יש ליתן את הדעת לכך שהעובד היה ברשימת הזכאים לקבלת שירותי
32 בריאות בכל התקופה שלגביה נשללה תושבותו בדיעבד, ולא מן הנמנע כי צרך

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 55672-05-17

1 שירותי בריאות בישראל לאורך התקופה (נושא זה לא בואר משעה שמר רום לא
2 התייצב לצורך מסירת עדות בבית הדין).
3 31. לאור כלל האמור אנו סבורים, שבנסיבות עניינו, קבלת טענות התובעת מעוררות
4 קושי רב ויש לדחותן.
5

סוף דבר

6
7 32. התביעה נדחית.
8 33. כמקובל בהליכים מסוג זה אין צו להוצאות.
9 34. לצדדים זכות ערעור לבית הדין הארצי בירושלים תוך 30 יום מיום המצאת פסק
10 הדין.
11

12
13 ניתן היום, ח' כסלו תשפ"ב, (12 נובמבר 2021), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.
14

15 מר יהודה פינקלשטיין
16 נציג מעסיקים

17 אופירה דגן-טוכמכר,
18 שופטת – אב"ד

19 מר אהרון קונפורטי
20 נציג עובדים

21

